

18 Mart

Hafta içinden notlar:

Türkiyat Enstitüsünde tatsızlık ve huzursuzluk

Bir profesöre ihtar cezasına sebep olan intihal, üzerinden altı sene geçtikten sonra meydana çıkıyor

Yazan : Halit Fahri Ozansoy

Neden, anlamıyoruz? Türkiyat enstitüsünde uzun zamandan beri - hatta yıllardır diyebiliriz- sürüp giden bir tatsızlık, bir huzursuzluk var. Bu şevk kırıcı hava bazan profesörlerle doçentler arasında anlaşmazlıklar, bazan yine profesörlerle şarje dö kurlar arasında kalem çatışmaları, bazan da Şehir Tiyatrosunun evvelki yıl oynanan ve gürlütülere, davalara sebep olan «Düşman» piyesinde olduğu gibi iki taraflı, lehte ve aleyhte talebe gösterişleri şeklinde belli oluyordu. En sonunda buna, bir yenisi ve hep sinden orijinali ilâve edildi: Bir profesörün bir eseri intihal etmesi ve tercümeyle telif diye ortaya sürmesi ve bu kitabın basılışından tam altı yıl sonra işin farkına varan, yahud vardırılan senato kararıyla bu profesöre bir ihtar cezası verilmesi!

Evet, bu ne gürlütülü irfan ocağıdır!

Tanzimat edebiyatı doçenti Mehmet Kaplan, geçen yıl, «Tevfik Fikret» isimli tezini basırmıştı. Fakat kitabını onun namına getirip bize hediye eden, aynı zamanda, şunu fısıldamağı unutmadı:

— Bu tez, kaç senedir duruyordu. Şimdi basıldı, amma eskimemiş sayılır. Çünkü bir başkası, aynı tezdeki eserini daha evvel bastırmıştı!

Buna şaşarsınız. Nasıl ki biz de şaşmıştık! Neden, bir Tevfik Fikret tezi bile inhisar altına girmiş ve neden, biri daha evvel aek gözülük edip kendi tezini basırmışken öteki husrana uğramış diye! Acaba ilim ve sanat tezelleri, aynı dâvayı, birbirlerinden habersiz, rüyada mı aynı şekilde inceleyolar?

Fakat hakikatte ne şu, ne bul Ortada bir temelsiz, hattâ çocukça denleblecek dedikodu var ya... Kâfi!

Geçen yıl, 15 Mayıs 1949 tarihli Son Postada «Profesör İle Şarje dö Kur» isimli bir yazım çıkmıştı. O yazıda, uzun uzun, profesör İsmail Hikmet Ertaylan ile şarje dö kurlar [*] Ali Canip Yöntem arasındaki müthiş kalem münakaşasından bahsetmişim. Bu münakaşalardan, birinde, sayın profesör İsmail Hikmet muarızına, komşuların süpürüntülerini eşleyip yiyecek aramak, kuyruk acıları taşımak filân gibi profesörlük diline pek aykırı iltifatlar savurmuştu, ben de bunların çirkinliğini be

[*] Vazifesi, bize anlattıkları na göre, yalnız talebeye edebî metinler okumakmış. Bir nevi müzakereci!

lirtmek istemişim. Profesörün şarje dö kurla kavgasına da, Di van edebiyatındaki meşhur İskendernamenin şairini, bu profesörün bir başkası olarak ilân etmesi sebep olmuştu.

Evet, Erteylan'a göre, İskendername, Ahmedî tarafından değil de onun biraderi Hamzevi tarafından yazılmışmış!

İşte Ali Canip, buna itiraz etmişti. Vay efendim, sen misin eden! Bütün o lânetlemeler, kor künc kelimelerle hücumlar hep bu itirazın yüzünden! Hem de nasıl? Profesör, Yeni Sabahtaki yazısının bir yerinde ilim namına tüyler ürpertici bir şeyden de haber veriyordu: Meğer üniversitenin bu şubesi, yani Türkiyat Enstitüsü, birbirini çeken, birbirlerini yiyen yaran-ı safa ile dolu imiş!

Bu sene de, aynı ocaktan bu son acıklı feryadı işliyoruz: Profesör Ali Nihad Tarlan «İran edebiyatı» isimli eserini altı yıl evvel telif olarak yayınladığı halde, ancak bugün bu eserin bir tercüme olduğu anlaşılmiş! Arkasından kültür âleminin haklı bir hayretli, çeşidli tefsirler ve nihayet senatonun gazetelele tebliğ edilen kararı, bu ha

reketiniz iyi değil, efendim, dik katinizi çekeriz!

Bu dikkati çekmek, ihtar ve tevbihin nazikçesi, asricesi ve senatocası!

Meselenin şaşılacak başka bir tarafı da var Haydi senato tarafından, bu intihalin anlaşılması için altı sene düşünmek lâzım gelmiş! Ya, başka bir profesöre, bizim kıymetli şairimiz Sabri Esad Siyavuşgîne ne diyelim? Çünkü o, «Dünya edebiyatına toplu bakışlar» serisi içinde 4 üncü numara olarak çıkan İran edebiyatının da okuyuculara takdim merasimini yapandır. O nun bu kitaba yazmış olduğu önsözden başka, bir sayfa ortasında şöyle bir ilânı da var:

Dünya Edebiyatına Toplu Bakışlar

Prof. Sabri Esad Siyavuşgînin İdaresinde

Bu yetmiyormuş gibi, tarihçi Emin Âli de Sabri Esadın İslâm ansiklopedisinde çıkan Abdülhak Hâmid biyografyasında bir sürü yanlışlar bulmuş, bunları listesile beraber senatoya sunuyor ve adetâ emir verir gibi teklif ediyor: O fasikülü yenden basın diye...

Ne diyelim? Bir Enstitü ki baştan başa bir âlem!

